

De Christengemeenschap

Beweging tot religieuze vernieuwing

Digitale Nieuwsbrief
Januari-maart 2016

Ten geleide

Voor deze eerste nieuwsbrief ontvingen we veel interessante bijdragen: aankondigingen, verhalen uit een gemeente, een helder artikel over geldstromen in de Christengemeenschap. Een goed begin voor deze nieuwe vorm van communicatie binnen de Christengemeenschap in Nederland en Vlaanderen.

De nieuwsbrief verschijnt vier maal per jaar, zoveel mogelijk afwisselend met de verschijningsdata van In Beweging.

Uw ervaringen en opmerkingen zijn welkom op secretariaat@christengemeenschap.nl

Als u de nieuwsbrief niet meer wilt ontvangen, kunt u dat ook via dit adres melden
Namens het landelijk bestuur, Ellis Booi (secretaris).

Aankondigingen

**Zondag 7 februari 2016, 11.20 – 12.30,
Boeddha en Christus, de weg van het hart**

Lezing door Frank Storm

Hoe werkten Boeddha en Christus samen ten tijde van het mysterie van Golgotha en hoe in de huidige tijd waarin het mysterie van het boze heersend lijkt te worden?

Plaats: De Christengemeenschap, Brugstraat 5, Arnhem

**zaterdag 13 februari 2016, 10.00 – 16.30 uur
Themadag: De Zondagsdienst voor de Kinderen**

Opgroeien is incarneren, religieuze opvoeding helpt de kinderen aardemens te worden.

Deze dag staat helemaal in het teken van de Zondagsdienst voor de Kinderen.

Voor wie: ministrant, verteller, muzikant, kinderkampstaf, ouder, deurwacht, grootouder, en ieder die deze dienst een warm hart toedraagt.

De organisatie is van plan om te werken in 5 werkgroepen: ministranten en deurwacht, godsdienstleraren, vertellers en musici, ouders en grootouders.

PROGRAMMA:

- Welkom en zingen
- **Inleiding – “Opgroeien is verbinden”**
- Vragen en gesprek
- Werkgroepen
- Werkgroepen Plenum
- Cultische afsluiting

Aanmelding: bij Heleen van Boeschoten, heeltjevb@hetnet.nl. Meld hierbij ook welke werkgroep uw voorkeur heeft. Voor soep en drinken wordt gezorgd, neemt u zelf brood mee?

Plaats: Pauluskerk, Rijsenburgselaan 2A Driebergen

Zaterdag 20 en zondag 21 februari, 10.00-11.15 uur

Priesterwijdingen in Stuttgart

Ieder die daar graag bij wil zijn, is hartelijk uitgenodigd om het sacrament van de priesterwijding bij te wonen. In het boekje 'De sacramenten van het altaar, het gesprek, het huwelijk' vindt u een omschrijving en toelichting op dit bijzondere sacrament. De diensten vinden plaats in de kerk van de gemeente Stuttgart Mitte, Werfmershalde 19, Stuttgart. Zorg dat u uiterlijk om 9.00 bij de kerk aanwezig bent, want vaak is het nogal druk.

Voor jongeren van 14 t/m 28 jaar is er gelegenheid om goedkoop te overnachten in het Raphaelhaus, incl. maaltijden en een programma met wat inhoud en veel gezelligheid.

Informatie via tel. 0049 711 51889980 of per e-mail via de webpagina

<http://amsterdam.christengemeenschap.nl>

Donderdag 25 februari, 20.15-21.45 uur

'De kostbare schat tussen de veelheid van dingen'

Lezing door Jacques Meulman, psycholoog

In onze tijd is het aanbod en de mogelijkheid om te kiezen op talloze gebieden onbegrensd. Hoe vind je in die veelheid jouw eigen kostbare schat, de schat die te maken heeft met wat je hier komt doen op aarde, de schat die je leven zin geeft? Hoe kun je als opvoeder kinderen helpen - voor nu en voor later - om hun schat te ontdekken, zodat ze zin in het leven vinden en hebben?. Kosten: €5.

Plaats: Andrieskerk, A.J. Ernststraat 869, Amsterdam

Zaterdag 23 april 2016, 10.30 - 15.45

Altaar als Laboratoriumtafel

Workshop en gesprek met twee 'ervaringsdeskundigen' aan laboratoriumtafel en altaar, Bart Hessen - scheikundige, priester

Paul Doesburg - voedingskristallisaties, Crystal lab

Plaats: Brugstraat 5, Arnhem

Zondag 22 mei, 11.30 uur

Blind Vertrouwen

Lezing door: Esther Crombag

Esther Crombag is op haar 11^e jaar blind geworden. Zij werd door haar ouders gestimuleerd om de gewone middelbare school te volgen, hetgeen haar gelukt is.

Vervolgens heeft zij een studie rechten cum laude volbracht. Thans is zij werkzaam als docent aan de universiteit in Maastricht. En heeft als hobby o.a.....racefietsen.

Zij komt ons met haar spannende levensverhaal blind vertrouwen in het leven brengen.

Deze interessante lezing wordt aan iedereen aanbevolen.

Als bijdrage in de kosten vragen wij een entree van € 10, kinderen halve prijs

Plaats: Christoforuskerk, Veldweg 1, Bussum.

Voor aankondiging:
Zaterdag 8 oktober 2016
Landelijke ontmoetingsdag
voor leden en
belangstellenden
Noteer de datum, nadere
informatie volgt.

Bezinning In de Stille week

Gemeente Arnhem:

Er doorheen zitten of er doorheen gaan?

Palmzondag 20 maart 10.00 – 12.00 Standvastig gaan?

Goede Vrijdag 25 maart 10.00 – 15.00 Hoopvolle daden?

Stille Zaterdag 26 maart 10.00 – 13.00 Vertrouwen draagt?

Met Marie-Hélène van Tol (inleiding) en Monica de Vries (euritmie)

Plaats: Brugstraat 5, Arnhem

Gemeente Amsterdam:

'Maria en Martha' - Retraite in de Stille Week

Vrijdag 25 maart, 11.15-13.00 uur, za. 26 maart, 10.15- 12.45 uur

Tweedaagse ochtendretraite met Godelieve Meijer (euritmie), Ardan Heerkens en Marianne de Nooij (geestelijken). Inleidingen over de relatie tot Christus van de twee zo verschillende zusters van Lazarus, over 'ora et labora', bid en werk, over het dienen van Christus op spirituele en aardse wijze. Kunstzinnige verwerking met euritmie (ervaring met euritmie is niet nodig) en gemeenschappelijk gesprek. Op zaterdag wordt de retraite afgesloten met een dagsluiting. Indien mogelijk euritmieschoenen meenemen. Opgave van deelname voor Palmzondag 20 maart via tel. 020-3417631, of per e-mail via de webpagina <http://amsterdam.christengemeenschap.nl>. Kosten: graag een vrijwillige bijdrage.

Plaats: Andrieskerk, A.J. Ernststraat 869, Amsterdam

Diverse berichten

Leeuwarden

Het is al enige tijd bekend dat Leeuwarden is verkozen tot Culturele Hoofdstad 2018. De voor bereidingen zijn al ruim een jaar in volle gang. Het thema is "Mienskip" (gemeenschap). Alle kerken en geestelijke stromingen zijn uitgenodigd om daar een bijdrage aan te leveren. (er zijn er zo'n 39 bekend).

Diverse malen hebben wij al deelgenomen aan bijeenkomsten om plannen te maken hoe we dit gaan vormgeven. Er zijn werkgroepen gevormd en wij kozen voor de werkgroep: Kunst in deKerk.

Ook worden we opgenomen in een boekje dat de werkgroep Pelgrimage aan het voorbereiden is, waarin kerken worden opgenomen voor stilte en bezinningspunten. Hiervoor is ons kleine intieme kerkje uitermate geschikt.

Deze gelegenheid past mooi in het aandachtspunt van "de versterking", want wij hopen hiermee wat uit ons isolement te komen.

Een dilemma is wel de beperkte man/vrouw kracht in onze gemeente, maar we doen wat mogelijk is.

Michaëlkerk Rotterdam

Jaarfeesten vieren met kinderen

Het vieren van de jaarfeesten maakt voor kinderen het jaarverloop beleefbaar. Steeds is er een zich verheugen op de komende jaarfeestviering. Alle vieringen zijn omlijst met

een passend verhaal, muziek en zang. De ouders/verzorgers zijn erbij, ook een jonger of ouder broertje of zusje is natuurlijk als toeschouwer welkom. Voor peuters en kleuters zijn er onderstaande jaarfeestvieringen:

- ✚ op de middag van 1e adventszondag is er een adventstuintje waarbij kaarsen worden aangestoken,
- ✚ in de avondschemering voor Kerstavond wordt een kinderkerstfeest gevierd,
- ✚ twee weken voor Pasen vindt het inzaaien plaats van het graan dat vanaf het Michaëlfeest in de herfst werd bewaard,
- ✚ Op Paasochtend is er een tuintje waar een engel het kind een klein geschenk brengt,
- ✚ met Pinksteren ontsteken we samen een kring van twaalf kaarsen,
- ✚ op het Michaelfeest verschijnt voor de kinderen de grote engel en ontvangen zij een klein zakje met graan dat ze mogen bewaren tot het volgende voorjaar.

Ouders/verzorgers die zich hiervoor hebben opgegeven, krijgen een bericht als er een jaarfeestviering voor kinderen aanstaande is.

Kerstworkshops over het thema Geboorte

Intiem en glansrijk

Nadat in de adventstijd op de inleidende avond over het thema Geboorte al rijke beelden geschetst werden, hebben wij ons daarmee deze drie ochtenden verder mee verbonden. We kwamen in een kring bij elkaar, aansluitend aan de mensenwijdingsdienst, met koffie en in de boom de echte kaarsjes aan. Dankzij de begeleiding van José Mosseveld kwam een ieder tot een diepere verbinding met zowel het licht buiten als in ons binnenste. Gesproken werd er over de zo verschillende geboorteverhalen in het Lucas- en het Mattheus-evangelie, de twee Jezus-kinderen, de Logos, het offer en het vuur. Kunstzinnig zochten we toegang tot Ninetta Sombarts beelden van de Geboorte-engel (dag 1), Zieglans (dag 2), en Hoe werkt het licht in de aarde (dag 3). Onder leiding van Lieke van der Ree en Diederik van Leeuwen gingen we met soft pastel en onze eigen vingers of met kwasten aan de slag. Ervaring en kunde waren niet zo belangrijk, het je verbinden met het beeld, en dat door je vingers op enigerlei wijze tot uitdrukking brengen, was het werkzame. Iedereen vond het fijn om te doen. De stilte en de intensiteit waarmee werd gewerkt, was aangenaam verstillend. Zo ook het mooie materiaal dat alles mogelijk maakte.

De ochtenden hebben mij heel goed gedaan. Waar ik veel te hard werkend in de adventstijd steeds maar doorging, ben ik toch echt in de kerstbeleving gekomen. Ik zou het een ieder toewensen dit ook eens al doende te ervaren Maria Bom, deelnemer

Ontmoetingsochtenden voor senioren

De groep van senioren ontmoet elkaar op vier vrijdagochtenden in het jaar. Ieder ontvangt hiervoor een persoonlijke uitnodiging. De groep bestaat uit zo'n 20 tot 25 deelnemers. Mensen die niet meer in staat zijn om zelfstandig naar de kerk te komen, worden door een gemeentelid thuis opgehaald. De bijeenkomsten zijn van 10.00 tot 12.00 uur, meestal in de maanden januari, april, september en november. De ochtenden worden voorbereid door vier gemeenteleden en beide priesters, José Mosseveld en Ignaz Stegeman.

Naast de praktische voorbereiding worden eventuele bijzonderheden uitgewisseld over hoe het in de tussenliggende tijd met de groepsleden is gegaan.

Er wordt een kring wordt gevormd rondom een huiselijk tapijt (voor de akoestiek) en gezellig aangeklede tafels met een seizoenboekje. Eén van de groepsleden verzorgt een korte opmaat. Meestal wordt daarvoor een passend gedicht, een tekst of een afbeelding

van het betreffende seizoen gekozen. Daarna spreekt één van de priesters over een religieus thema uit het Nieuwe Testament. Na de pauze met koffie/thee en wat lekkers vertelt de andere priester over beelden uit het Oude Testament en de esoterische achtergronden daarvan.

Samenvatting Landelijke Raad november 2015

De landelijke raad kwam op zaterdag 21 november bij elkaar in Zutphen. Gesproken werd o.a. over het project Versterking van De Christengemeenschap. In veel gemeenten zijn hier gesprekken over. Door onderlinge ervaringen uit te wisselen, kwamen mensen op nieuwe ideeën die ze weer mee naar huis konden nemen.

Er lag een voorstel ter tafel voor het bouwen van een nieuwe website voor De Christengemeenschap in Nederland en Vlaanderen. Vanuit de raad werden enkele aanvullingen en adviezen aangedragen. De werkgroep die zich bezig houdt met de ontwikkeling van de website kan zijn werkzaamheden voortzetten.

De begrotingen van de Gezamenlijke kas en het tijdschrift In Beweging werden aanvaard en van de begroting van de Toelagen Kas werd kennis genomen.

Aan het einde van de vergadering werd afscheid genomen van Peter Rosenbrand als penningmeester van het landelijk bestuur. Hij heeft deze functie bijna dertien jaar vervuld. Zijn opvolger is Jaap van Dijk.

Geldstromen in de Christengemeenschap

Inleiding.

De toediening van de sacramenten, de evangelieverkondiging, het godsdienstonderwijs, de zielszorg en het gemeentelieven kan alleen als we dat willen en velen van ons er zich voor inzetten. Het maakt ook priesters, kerkgebouwen en voorzieningen nodig en dat kost geld. Kortom de Christengemeenschap heeft een spirituele, een sociale en een materiële kant.

Anders dan in vele traditionele kerken en culturele organisaties kennen wij geen vergoedingen voor vrijwilligerswerk, geen salarissen voor priesters, geen tarieven voor het lidmaatschap, de sacramenten of deelname aan activiteiten.

De hele financiële huishouding van onze Christengemeenschap stoelt op vrijwillige bijdragen van individuele leden en belangstellenden. Wij bepalen zelf wat het ons waard is en wat wij kunnen schenken. Juist daarom lijkt het van belang dat de geldschenkeraars een goed inzicht hebben in wat er nodig is, hoe het geld bijeen wordt gebracht, verdeeld en herverdeeld en waaraan het vervolgens wordt besteed. In de ledenvergaderingen, die meestal twee maal per jaar in de gemeenten worden gehouden, worden de begrotingen vastgesteld en legt het bestuur verantwoording af over de besteding van het geld uit de gemeentekas. Het gaat dan over cijfers, euro's, de inkomsten en de uitgaven en de stand van zaken of balans aan het eind van een jaar. De meeste gemeenteleden vinden dit saai en verliezen het vertrouwen in het gemeentebestuur toe om dit naar beste kunnen voor hen te regelen.

Achter die cijfertjes steekt een interessant verhaal! Vanaf de eerste uitzending van de oer-priesters en de start in 1924 van de Christengemeenschap in Nederland kent de financiële huishouding een bijzondere vorm, die zoveel mogelijk aansluit bij de door

Rudolf Steiner ontwikkelde driegeledinggedachte, waarbij een onderscheid gemaakt wordt tussen het geestelijk/spirituele leven, het sociale leven en het economische leven. Over die pioniersfase van de Christengemeenschap zijn aardige anekdotes te vertellen.

Een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Aanvankelijk zorgde elke gemeente voor het levensonderhoud en de huisvesting van de eigen priester(s) en hun gezin(en). Omdat niet alle gemeenten even goed in staat waren om die kosten altijd op te brengen werd rond 1978 besloten om in het levensonderhoud van alle in Nederland en Vlaanderen werkzame (inmiddels 25) priesters en hun gezinnen vanuit één pot (de Toelagenkas, TK) te voorzien. Hierdoor werd het de leiding van de Christengemeenschap (de Kring van Zeven) mogelijk om een priester met een groot gezin en dus een relatief grote vraag aan de TK uit te zenden naar een minder vermogende gemeente. Ook werd besloten de huisvesting voor de priesters binnen ons bewindsgebied gezamenlijk te regelen en dus niet meer per gemeente apart te verzorgen. Omdat de priesters en hun gezinnen allemaal een geheel verschillende financiële achtergrond en uiteenlopende behoeften hebben voor hun levensonderhoud is hun vraag aan de Toelagenkas heel divers en ook wisselend. Binnen de priesterkring kent men elkaars situatie min of meer en kent men elkaars vraag aan de TK. Over een eventuele stijging in de vraag aan de TK legt men onderling verantwoording af. Hoewel er geen vergelijking wordt gemaakt met bijvoorbeeld ambtelijke salarisschalen of lonen in het beroepsleven is er in de periode tussen 1978 en heden, overeenkomstig de trend in de samenleving, uiteraard wel een verhoging van de levensstandaard van de priesters geweest. Heel globaal kan gesteld worden dat de levensstandaard van onze priesters min of meer overeenkomt met die van leraren.

In het begin van de jaren tachtig is er binnen ons bewindsgebied een actie geweest om de geëmeriteerde priesters en hun weduwen of wezen naast hun AOW te voorzien van een klein pensioen. Het daarvoor bijeengebrachte geld wordt beheerd door het fonds Oude Dag Voorziening (ODV).

Het geld dat wij jaarlijks vanuit onze gemeente aan de door het landelijk bestuur beheerde Gezamenlijke Kas (GK) schenken, wordt vanuit ons bewindsgebied voor de helft doorgegeven aan de in Berlijn gevestigde Foundation, de internationale Christengemeenschap. Van hieruit wordt voor het levensonderhoud van de leden van de Kring van Zeven gezorgd, worden de salarissen betaald van de medewerkers van het internationale secretariaat en wordt een financiële ondersteuning gegeven aan de drie seminaria en de stichting van nieuwe gemeenten. De Kring van Zeven geeft leiding en ondersteuning aan de verschillende bewindsgebieden en de 350 gemeenten die onze Christengemeenschap tot nu toe kent. De andere helft van de GK wordt besteed aan de kosten van de synode, het landelijk bestuur, de landelijke raad, het penningmeesters-overleg, de landelijke ledenvergadering, de landelijke muziekgroep en wordt besteed aan de salarissen voor de medewerkers en de kantoorkosten van ons in Den Haag gevestigde landelijk secretariaat.

Omdat we besloten hebben de kosten van de Christengemeenschap vanuit de 16 gemeenten, via het gebruik van een bepaalde verdeelsleutel voor de bijdragen per gemeente, met elkaar te dragen zijn we als zelfstandige gemeenten ook van elkaar afhankelijk. Dat vergt een intensief en open onderling overleg over wat steeds weer nodig is, over een goede aanwending van de binnengekomen bijdragen en over een evenwichtige verdeling van de kosten tussen de afzonderlijke gemeenten. Binnen de eigen gemeente gaat het ook om een goede balans tussen wat aan de TK en de GK geschonken wordt en dat wat nodig is voor het onderhoud aan het eigen kerkgebouw,

de eigen gemeentelijke activiteiten en het aanhouden van bepaalde noodzakelijke reserves. Het maken van realistische keuzen is een belangrijke opgave voor het gemeentebestuur en de gemeentevergadering. Daarbij geldt een richtlijn van de Kring van Zeven met betrekking tot het beheer van de geldstromen binnen de Christengemeenschap. Voorkomen moet worden dat het geld vanuit een soort 'groepsegoïsme' zonder nadere bestemming ergens wordt opgepot en het past ook niet bij ons kerkgenootschap om 'geld met geld' te maken of zelf te gaan beleggen in grond of zaken. Tot op heden functioneert de hierboven in het kort geschetste financiële huishouding naar behoren. Dat is echter mede te danken aan legaten, speciale giften van individuele leden, donaties door het Voorzieningsfonds en een aanzuivering van de tekorten in de TK vanuit de zogenaamde Land en Bosch gelden. Deze gelden zijn verkregen vanuit de verkoop van het conferentieoord Land en Bosch. Dat daarmee de landelijke boekhouding nog steeds een aardig evenwicht tussen inkomsten en uitgaven te zien geeft stemt tot tevredenheid.

Een dreigende onbalans.

In 2008 is vanuit het fonds ODV aan het overleg van de gemeentelijke- en landelijke penningmeesters het signaal afgegeven dat door de te verwachte toename van het aantal emeriti de toekenning van de oudedagsvoorziening aan geëmeriteerde priesters en hun weduwen en wezen voor de toekomst niet meer gegarandeerd kon worden. Dit signaal heeft er toe geleid dat de fondsen Toelagenkas (TK) en Oude dag voorziening (ODV) zijn samengevoegd. Toekomstige emeriti hebben de gelegenheid om voor hun levensonderhoud en dat van hun partners een beroep te doen op het TK/ODV fonds. Dit nieuwe besef over de financiële stand van zaken heeft er tevens toe geleid dat kritisch is gekeken naar feitelijke en gewenste ontwikkelingen in de kring van priesters. De leeftijdsopbouw en de mogelijke inzet van de priesters maken duidelijk dat gerekend kan worden met een toename van het aantal emeriti en met de behoefte aan een uitbreiding van de priesterkring met enkele nieuwe priesters. Daarbij komt dat voor het levensonderhoud voor nieuwe (jonge) priesters, die mogelijk een gezin met opgroeiende kinderen hebben, vermoedelijk een groter beroep gedaan zal worden op de TK.

In 2013 heeft de landelijke raad besloten om met de invoering van 5 jarenramingen meer grip te krijgen op te verwachten ontwikkelingen, zodat daar vanuit de gemeenten tijdig rekening mee gehouden zou kunnen worden. Nadrukkelijk werd daarmee beoogd om alle gemeentebesturen en -leden meer te betrekken bij het zoeken van oplossingen voor een dreigende onbalans in de TK/ODV. Op basis van de eerste ervaringen met de meerjarenraming heeft het landelijk bestuur een notitie opgesteld met een driestappenplan voor het verbeteren van het financiële toekomstperspectief. Daarin wordt aangegeven dat het wenselijk is de geldstromen nog meer transparant te maken, de Christengemeenschap te versterken en zeer doelgericht om te gaan met de Land en Bosch gelden die bedoeld zijn voor giften, leningen en projecten. Met name door het versterken (= vergroten) van het aantal leden en belangstellenden, dus het scheppen van een groter draagvlak, kan gewerkt worden aan een, ook in materieel opzicht, positief perspectief. Op die manier kan de geleidelijke en lichte teruggang in het aantal leden en belangstellenden in het bewindsgebied worden gekeerd.

Het gesprek in de eigen gemeente.

In de eigen gemeente zou het verhaal over de geldstromen in de Christengemeenschap aan de hand van globale cijfers en informatie over de diverse landelijke en internationale kassen en fondsen verder met elkaar besproken kunnen worden. Daarbij kan dan ook gekeken worden naar de uiteenlopende individuele motivaties en de verschillende situaties waarin leden en belangstellende verkeren en die meespelen bij het bepalen van hun schenkingen aan de Christengemeenschap. Dat gesprek kan dan ook behulpzaam zijn bij de bespreking van de begroting voor het komende jaar en de ramingen voor de komende jaren. Het zou mooi zijn als we, als leden en belangstellenden, meer inzicht kregen in de intensieve verwevenheid van de individuele-, sociale-, spirituele- en materiële elementen binnen onze Christengemeenschap.

Kees van Drunen,
gemeente Rotterdam

Verwijderd: (leesmeer)